

Volwassenenonderwijs

**Onderwijssecretariaat van de
Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap v.z.w.**

Leerplan

Lineaire opleiding

Studiegebied

Bouw

Opleiding

Schilderwerk

Onderwijsvorm/
Graad

BSO 2

Bestelnummer: **0/3/2004/215**

Lessentabel

Schilderwerk BSO 2 – lineaire opleiding - KO	
Vakken	Lestijden/jaarbasis
TV Technologie Schilderen en decoratie	32
PV Praktijk Schilderen en decoratie	128
Totaal	160

Ten geleide

De cursisten die deze cursus volgen moeten nog geen initiatiecursus of andere workshop gevolgd hebben.

De motivatie om het te willen doen is ruim voldoende.

Een creatieve instelling en willen genieten van een mooie leefomgeving zijn een pluspunt.

Beginsituatie

De cursisten moeten voldoen aan de toelatingsvoorwaarden zoals vermeld in het decreet dat een aantal aangelegenheden in het volwassenenonderwijs regelt d.d. 2 maart 1999.

Algemene doelstellingen van de opleiding

De cursus is bedoeld als een basisopleiding voor een schilder.

In deze cursus worden de basisvaardigheden bijgebracht die iedere schilder moet bezitten: de kennis van de meest elementaire basisproducten zoals bindmiddelen, vloeistoffen, verven, vernissen, plamuur, verdunners, enz...

Het is de bedoeling dat de cursist op het einde van deze cursus een inzicht heeft in verfproducten en zelf een kamer kan schilderen.

In de cursus wordt er ook voldoende aandacht besteed aan de veiligheidsvoorschriften van producten en werksituaties.

In de lessen technologie gaat men de verschillende producten, hun toepassing en mogelijkheden uitgebreid bespreken. De lessen technologie zijn in een logische volgorde opgebouwd zodat ze gelijk lopen met de praktijklessen.

Algemene methodologische wenken

Deze worden vermeld bij de onderdelen van het leerplan.

Technologie Schilderen en decoratie

TV- 32 Lestijden/jaarbasis

Toelatingsvoorwaarden

De cursisten moeten voldoen aan de toelatingsvoorwaarden zoals vermeld in het decreet dat een aantal aangelegenheden in het volwassenenonderwijs regelt d.d. 2 maart 1999.

Algemene doelstellingen

De cursisten kunnen op het einde van de cursus zelfstandig een ruimte schilderen

De cursus technologie

- Het is de bedoeling een basiscursus te geven voor diegenen die zich nadien verder wil bekwamen in schildertechnieken.

De cursus bestaat uit:

- Een kennismaking met de schildergereedschappen en hun toepassingsgebied.
- Een gedetailleerd overzicht van de basisproducten voor het schilderen.
- De verschillende soorten verf en hun toepassingsgebied.
- Onderhoudsproducten en hun specifieke toepassing.
- Kleurenleer: de cursisten krijgen een inzicht in de kleurmenging, kleurcombinaties en kleurtoepassing.
- De veiligheidsvoorschriften voor het werken met onderhoudsproducten, verf en gevaarlijke verdunningsmiddelen, worden uitgediept.
- Het werken met steigermaterieel wordt uiteengezet om een optimale veiligheid te verzekeren voor de gebruiker.
- Er worden ook enkele, zeer eenvoudige decoratietechnieken aangeleerd.

Algemene methodologische wenken

De technologielessen moeten telkens waar het nuttig is ondersteund worden door de praktijklessen.

De actualisering zal altijd nodig blijken en moet door de leerkracht steeds overwogen worden.

Een regelmatige bijscholing van de leerkracht is dus nodig.

Het aanwenden van de nieuwe verfsoorten moet aangeleerd worden.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Verf	
In het complexe gamma van verven en onderhoudstechnieken wegwijs zijn.	B	Wat is verf Soorten Toepassingen	De geschiedenis van de verf leren begrijpen aan de hand van documentatie, producten. O.a. olieverf, synthetische verf, acrylverf, celluloseverf, polyurethaan,... .
		Schuurmiddelen	
De middelen om een ruw oppervlak glad te maken kennen.	B	Droog Nat	Verschillende mogelijkheden tonen.
		Kleurenleer	
Het ontstaan van kleuren kunnen verwoorden. De kleuren kunnen mengen en maken.	B B	Soorten <ul style="list-style-type: none"> ▪ Primaire kleuren ▪ Secundaire kleuren ▪ Tertiaire kleuren Kleuren mengen	De kleurencirkel schilderen. Kleurcombinaties schilderen.
		Gereedschappen	
Gereedschappen voor de schilder kennen.	B	Schilderborstels Verfrollen Plamuurmessen 	De gereedschappen tonen.
		Gronden	
Het belang van de eerste laag verf op hout inzien.	B	Verschillende soorten grondverf voor hout	Stalen tonen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Plamuren	
De verschillende plamuursoorten die kunnen aangewend worden voor muren en pleisterwerk kennen.	B	Doel Soorten	O.a. : poeder-, latex-, emulsieplamuur enz...
De techniek om een oppervlak glad te maken kennen. Weten hoe plamuur moet aangebracht worden. Het gepaste materieel kunnen uitzoeken. Weten hoe bepaalde fouten kunnen bijgewerkt worden.	B B B B	Technieken <ul style="list-style-type: none"> ▪ Schuren ▪ Plamuren ▪ Bijschuren ▪ Bijplamuren 	Demonstraties in de werkplaats. De cursisten kritisch leren kijken.
De verschillende soorten plamuur voor houtwerk kennen. De verschillende soorten plamuur voor muren en plafonds kennen.	B B	Vette en combinatieplamuren Vulmiddelen	
		Surfacer of tussenlaag	
Weten waarom er een tussenlaag geplaatst wordt en wat de functie ervan is.	B		Tonen van stalen.
		Eindlaag	
De meest geschikte afwerking kunnen bepalen.	B	Hoogglans Zijdeglans Matte afwerking	Tonen van stalen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Patineren	
Glacis en zijn toepassing in het maken van patina kennen.	B	Glacis	Demonstraties.
De mogelijkheden van glaceerverf kennen.	B	Glaceerverf Patineren (glaceren)	Wikkeltechnieken met olie- en acrylglaceerverf.
		Vernis	
De vernissoorten en hun toepassingen kennen.	B	Doel Soorten Toepassingsgebied	De verschillende soorten op staal tonen.
		Niet filmvormende drenklagen	
Het toepassingsgebied van niet filmvormende drenklagen kunnen verwoorden.	B	Doel Soorten Toepassingsgebied	Stalen tonen.
		Ferrometalen	
Weten hoe roest kan voorkomen worden.	B	Het schilderen	Stalen en verfsoorten tonen.
De werken die moeten worden uitgevoerd kunnen bepalen.	B	Het onderhoud	Foto's laten zien van uitgevoerd werk.
		Nonferrometalen	
De techniek om nonferrometalen te schilderen kennen.	B	Het schilderen	Stalen tonen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Moeilijke ondergronden	
De techniek om moeilijke ondergronden te schilderen kennen.	B	Het schilderen	Stalen tonen.
Verfsoorten geschikt voor moeilijke ondergronden kennen.	B		
		Muren - plafonds	
De technieken om pleisterwerk af te werken met latex of acrylverf kennen.	B	Het schilderen met latex- of acrylverf Het schilderen met de rolborstel	Demonstraties.
		Verwijderen van verf - vernis	
Weten hoe vernis of verf wordt verwijderd.	B	Met afbrandapparaat Met afbijtmiddel	Demonstraties.
		Behang	
Een staalboek kunnen lezen.	U	Doel Soorten Tekens in staalboeken Het kiezen van behang	Behangpapierboeken gebruiken..
		Behanglijmen	
Een lijm aangepast aan het behang kunnen kiezen.	U	Soorten Aanmaken	Soorten lijm en demonstratie aanmaken van lijm.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Het behangen	
De hoeveelheid behang kunnen bepalen.	U	Behangmethoden	Door oefeningen de juiste hoeveelheid kunnen bepalen en logisch nadenken over de beginmogelijkheden in een kamer.
Weten waar men moeten beginnen met behangen.	U	Hoeveelheid behang	
De techniek om een loodlijn te plaatsen kennen.	U	Op maat snijden	
		Inlijmen	
		Loodlijn plaatsen	
		Waar beginnen met behangen	
		Aanzet	
De verschillende aanzetten kunnen onderscheiden.	U	Rechte en verspringende aanzet	Demonstraties.
Weten hoe ze te verwerken op de behangtafel.	U	Hoe herkennen Hoe verwerken op onze behangtafel	
		Verstevingstechnieken - gebreken in de ondergrond	
Weten hoe gepaste verstevingstechnieken toe te passen op gebreken in de ondergrond.	B	Glasvlies Behandelen van barsten in plafonds	Stalen en foto's.
Weten hoe gipskartonplaten moet geschilderd worden.	B	Gipskartonplaten <ul style="list-style-type: none"> ▪ Schilderen 	
Weten hoe gipskartonplaten moet behangen worden.	U	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Behangen 	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Weten hoe speciale ondergronden moet behangen en geschilderd worden.	U	Speciale ondergronden	
		Verfspuiten	
Weten welke apparatuur men kan aanwenden voor het te schilderen werk.	U	Apparatuur <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoogdruk ▪ Laagdruk ▪ Elektrisch 	Demonstraties. Toepassing op o.a. radiatoren, deuren, ...
Weten hoe verf gepast te verdunnen met de aangewezen verdunner.	U	Lakverf	
		Veelkleurenverf	
Weten hoe een veelkleurenverf toe te passen.	U	Op synthetische basis Op acrylbasis	Demonstraties.
		Veiligheid	
Weten hoe veilig kan gewerkt worden.	B	Voorschriften	Wijzen op het belang van de veiligheidsvoorschriften, enz...
De individuele beschermmiddelen kunnen toepassen.	B	Individuele beschermmiddelen	Veiligheid moet in gans de cursus aan bod komen.
Producten veilig kunnen opslaan.	B	Opslag van producten	
Veilig afval kunnen verwerken.	B	Afvalverwerking	

Praktijk Schilderen en decoratie

PV - 128 Lestijden/jaarbasis

Toelatingsvoorwaarden

De cursisten moeten voldoen aan de toelatingsvoorwaarden zoals vermeld in het decreet dat een aantal aangelegenheden in het volwassenenonderwijs regelt d.d. 2 maart 1999.

Algemene doelstellingen

De cursisten kunnen op het einde van de cursus zelfstandig een ruimte schilderen.

Het inzicht van de technologie toepassen in de praktijk.

Algemene methodologische wenken

De praktijklessen worden ondersteund door de technologie.

De actualisering zal altijd nodig blijken en moet door de leerkracht steeds overwogen worden.

Een regelmatige bijscholing van de leerkracht is dus nodig.

Het aanwenden van de nieuwe verfsoorten moet aangeleerd worden.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Kleuren	
Kleuren kunnen mengen in verschillende verfsoorten. De kleuroepassingen kunnen bekijken en aanwenden.	B B	Primaire kleuren Secundaire kleuren Mengen van kleuren - kleurencombinaties Het namaken van kleuren in verschillende soorten verf	Een kleurencirkel schilderen. Op panelen kleurencombinaties schilderen. Kleuren in verschillende soorten verf namaken.
		Basistechnieken	
Een grondlaag kunnen aanbrengen.	B	Aanbrengen grondlaag	Demonstratieles.
Een verf kunnen verdunnen tot een gepaste dikte. Een oppervlakte kunnen schilderen met verschillende gereedschappen. Het gepaste gereedschap kunnen kiezen in functie van het te beschilderen oppervlak; de gebruikte verf.	B B B	Schilderen met verschillende soorten gereedschap	Een deur, langs beide zijden, met grondverf schilderen. O.a. borstel, penseel, verfrol.
Een oppervlakte kunnen schuren.	B	Schuren	Schuren met waterproof schuurpapier, met een schuurblok, met een schuurmachine, ...

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Een te plamuren oppervlakte kunnen voorbereiden.	B	Plamuren - vulmiddelen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorbereiding ▪ Aanmaken ▪ Techniek ▪ Schuren ▪ Plamuren ▪ Bijschuren ▪ Bijplamuren 	Bij het voorbereiden aandacht voor o.a. het verwijderen van behangpapier, enz.
Plamuur kunnen aanmaken.	B		Oefeningen zowel op muren, plafond en hout.
Verschillende soorten plamuur kunnen aanbrengen met verschillende plamuurmessen.	B		Demonstratie, op muren en deuren met verschillende plamuurmessen en plamuursoorten (poederplamuur, latexplamuur, emulsieplamuur, vette plamuur enz...).
Een oppervlakte kunnen bijschuren met aangepast schuurpapier en bijplamuren.	B		
Een muur, een plafond, een deur of raam kunnen plamuren.	B		
Het geleverde werk kunnen controleren op fouten en gebreken.	B	Controle van het werk	
Het verfsysteem kunnen aanbrengen.	B	Surfacer	
Op een muur kunnen aflijnen met borstel en schilderen met verfrol.	B	Schilderen met latex en verfrol	
Met diverse soorten verf kunnen afwerken.	B	Afwerking met: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakverven ▪ Hoogglans ▪ Satijnglans ▪ Mat 	Op deuren, op muren.
		Andere technieken	
Perfect afgelijnd naast elkaar schilderen met twee kleuren.	B	Afschilderen met twee kleuren in glanslak	Een deur in twee kleuren schilderen.
Een patina kunnen maken en toepassen.	B	Patineren <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maken van glacis en patina ▪ Patineren 	Bijvoorbeeld een deur patineren.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Een decoratieve afwerking kunnen aanbrengen.	B	Glaceerverf <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanmaken op acrylbasis ▪ Aanbrengen op muur 	Een decoratieve techniek aanbrengen op een muur.
De verschillende producten kunnen kiezen en toepassen.	B	Kleuren van een eikenhouten paneel of deur	Toepassen van verschillende kleurmiddelen voor hout.
Hout kunnen kleuren.	B		
Een vernis of beschermlaag kunnen verwijderen.	B	Het verwijderen van vernis en lagen van houtbescherming	Vernis met afbijtmiddel verwijderen.
Een beschermlaag kunnen aanbrengen op hout.	B	Aanbrengen van niet filmvormende drenklagen	
Weten hoe vlekken uit het hout te verwijderen.	B	Verwijderen van verweringsvlekken in hout	
		Behangen	
De hoeveelheid behang kunnen bepalen.	U	Vorbereiding	Demonstratieles hoe behangen we? .
Alle voorbereidingen voor het behangen kunnen uitvoeren.	U	Behangtechniek	Oefenen met unibehang.
Een oppervlakte kunnen behangen met unibehang.	U		
Papier met patroon kunnen versnijden en behangen.	U		
Rond een hoek kunnen behangen.	U	Behangen door hoeken	
Een hindernis in behang kunnen uitwerken.	U	Behangen rond hindernissen	
Een boord in een behang kunnen inbrengen.	U	Boorden	
		Ruimte bewerken	
Zelfstandig een gedeelte van een ruimte kunnen schilderen en behangen.	B	Schilderen van een ruimte	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Spuiten van verf	
Met een pistool kunnen spuiten.	U	Met lagedrukpistool	
		Vloerbekleding	
Inzicht hebben in het plaatsen van vloerbekleding.	U	Initiatie	Demonstratie.

Evaluatie

Het leerplan voorziet niet in concrete opdrachten. Opgaven moeten opgesteld worden in functie van de te bereiken doelstellingen, de beschikbare tijd en het voorhanden zijnde materiaal en materieel.

Elke doelstelling van het leerplan moet ten minste één keer geëvalueerd worden. Als alle cursisten alle opgaven uitgevoerd hebben en alle criteria geëvalueerd werden, is het duidelijk of de doelstellingen bereikt werden.

Wanneer de cursisten een werkstuk vervaardigen of een opdracht uitvoeren, krijgt elk aspect hiervan de aandacht.

Binnen de doe-activiteiten zijn een aantal factoren te onderscheiden:

- Cognitieve factoren: b.v. inzicht, argumentatie, ideeën, technische kennis;
- Psychomotorische vaardigheden: b.v. juiste weergave van verhoudingen, gebruik van materialen, oog-handcoördinatie, evenwicht;
- Werkmethode en attitudes: b.v. werken binnen vooropgestelde limieten, thema's, tijd, aantallen en formaten; orde en netheid, afwerking, presentatie, inzet, organisatie, sociale omgang, veiligheidsbewustzijn, verantwoordelijkheidsgevoel, nauwkeurigheid, zelfstandigheid;
- Beoordelingsvermogen.

Er kan ook op verschillende momenten worden geëvalueerd: tijdens het opstellen van een bewerkingsvolgorde, tijdens of na een bewerking of na een afwerking. Duidelijke afspraken met de cursisten zijn hierbij noodzakelijk. Indien deze openheid er niet is, ontstaan betwistingen en blijft zelfevaluatie uit.

Evaluatie van PV Praktijk is een oordeel over:

- Een proces: evaluatie van de vorderingen en attitudes op geregelde tijdstippen en bij momentopnames tijdens de realisatie of dienstverlening;
- Een product: evaluatie van het product of de gepresteerde dienst.

Een zinvolle opdracht werkt een zinvolle evaluatie in de hand. Stimuleer de cursisten door positieve appreciatie, maar wijs op fouten en tekortkomingen. Tussentijdse evaluaties en de evolutie van de cursist zijn van groot belang voor de eindevaluatie.

Maak duidelijke afspraken met de cursist, zo wordt het werk voor iedereen eenvoudiger. Leg bij elke opdracht uit op welke aspecten de nadruk ligt. De cursist ontwikkelt zo het vermogen om het eigen werk te evalueren. Een vereiste eigenschap van elke volwassene in zijn arbeid is immers zelfevaluatie.

Wij verwijzen naar de bundels over Evaluatie

EVAL AV: algemene vakken - 1995
EVAL DOE: doe-activiteiten TV, KV, PV - 1995

Minimale materiële vereisten

Basisuitrusting

Afplakmateriaal
Borstels
Cuttermesjes
Documentatie
Duimspijkers
Emmers en sponzen
Individuele beschermingsmiddelen
Ladders
Lijmborstels
Lijmrol,
Meetgereedschap
Messen
Metalen latten
Nadenrolletjes
Pasdarm
Penselen
Plamuurmessen
Potlood
Scharen
Schietlood
Schilderborstels en platpenseel
Schoonmaakproducten
Schuurblok
Schuurmaterialen
Spatels
Staalboeken
Staalkaarten voor verf
Steekmes
Stofborstel
Stofzuiger
Stopverfmes
Trapladdertje
Verfemmers
Verfrollen
Verfspuitinstallatie
Verstekzaag
Vodden
Waterpas
Zeemvel

Wenselijke uitrusting maar niet strikt noodzakelijk voor de opleiding

Verfspuitinstallatie
Inlijmapparaat
Schuurmachine
Stelling

Bibliografie

Handboek voor schilders

P.H. Bartels en J.A.P. Meere

Cursus van het Stedelijk instituut CNRS Gent

Mr L.Volckaert

Vakuitgaven en technische nota's van de verschillende verffabrikanten

Sikkens, Boss, Sigma, Tollens, Herbol. Levis, Trimetal paints

Mileuzorg voor schilders- en woninginrichtersbedrijf

OVAM

Vaktijdschriften

Inhoudstafel

Lessentabel	2
Ten geleide	2
Beginsituatie	2
Algemene Doelstellingen	2
Algemene methodologische wenken	2
TV Technologie Schilderen en decoratie	3
PV Praktijk Schilderen en decoratie	10
Evaluatie	15
Minimale materiële vereisten	16
Bibliografie	17
Inhoudstafel	18
Colofon	18

Colofon

Dit leerplan kwam tot stand in samenwerking met het Stedelijk centrum voor volwassenenonderwijs van de Stad Gent